

29 Moeder

Hoeveel uren ze op de grond had gelegen, weten we niet. Die zondagmorgen, ergens in de negentiger jaren, belde een verpleegkundige van het verzorgingshuis dat mijn moeder een CVA, een beroerte, had gehad. Toen Louise en ik bij haar kwamen, lag ze in bed, rustig, haar spraak ernstig verstoord, haar linkerzijde verlamd; ze sprak ook wartaal waar ze overigens zelf om moest lachen.

Die avond zaten we naast haar aan de rand van het ziekenhuisbed. Moeder dommelde. De deur van de kamer stond open. Een man kwam langs op de gang, keek naar binnen, hield zijn pas in, keerde zich om en stapte de kamer binnen: *'Daar ligt een heldin. Wat heeft jullie moeder iets groots verricht.'*

Hij had een groenten- en fruitzaak in de Diezerstraat, de hoofdwinkelstraat van Zwolle. Maar hij was geen gewone groenteboer, daarvoor vonden we hem als kind te deftig en zijn klanten behoorden niet tot ons soort mensen – die rijkdom begrijpt u?! Hij was wel een collega van mijn oom en vader die een winkel en ventwijk hadden, maar die bedienden eenvoudiger mensen: aardappelen, groente en fruit. Bovendien was hij gereformeerd en wij christelijk gereformeerd – toch andere mensen, nietwaar?!

Maar toen mijn vader in 1950 overleed, was deze groenteman ons gezin nabij en dat is hij gebleven. Hij wist waarover hij het had toen hij mijn moeder een heldin noemde.

Mijn ouders trouwden in 1932. Mijn vader was 45 jaar jong toen hij op 3 januari 1950 – 17,5 jaar later – in het psychiatrisch ziekenhuis Veldwijk* te Ermelo overleed.

Hij leed jaren en stierf aan de gevolgen van frontotemporale dementie.

Mijn moeder was toen 46 jaar en bleef achter met vijf zonen – 15, 12, 9, 6 en 4 jaar oud. We woonden in een volksbuurt, letterlijk straatarm. Moeder was volledig afhankelijk van de al of niet gulle hand van de kerkelijke diaconie én van enkele liefdevolle en soms niet geheel onbemiddelde mensen om haar heen. Zo stond elk jaar – tegen alle verwachtingen in – op 5 december een jute zak voor de huisdeur; een communistische – jazeke – aannemer speelde onzichtbaar voor Sinterklaas. Toen in 1957 de AOW werd ingevoerd en ze daarvan moest leven, was ze – zo ervoer ze dat – rijk.

Moeder was een intelligente, eigenzinnige en niet zelden moeilijke vrouw, maar ja – vrouwen (zeker uit haar 'stand') speelden in het maatschappelijk én vooral kerkelijke milieu niet mee! Ze was ook heel taalgevoelig, hield van poëzie, waarbij Nel Benschop haar grote favoriet was; ze schreef bladzijden vol met gedichten, die ze ook voordroeg op kerkelijke bijeenkomsten. Haar eigenzinnigheid bleek wel uit het feit dat ze zeer gesteld was op de zeker niet minder

eigenzinnige Hoogtezondominee, die met zijn radiolezingen haar op woensdagmorgen aan de radio gekluisterd hield vanwege zijn voor haar revolutionaire bijbeluitleg in combinatie met prachtige klassieke muziek. Haar omgeving begreep haar daarin niet...

Het zou me geen enkele moeite kosten om veel blogs te vullen over het bijzondere leven van deze bijzondere vrouw, die – de groenteman had gelijk – een topprestatie heeft geleverd door haar vijf zonen richting de volwassenheid te brengen, hoezeer dat soms ook – voor ons maar zeker ook voor haar – met pijn en dwarsigheid gepaard ging. Maar bovenal: ze heeft mij opgevoed – en dat is zeker in dit geval aanzienlijk meer dan: grootgebracht – en wie ik mag zijn heb ik mede in niet geringe mate aan haar te danken. Alleen al daarom herdenk ik haar in grote liefde. Trouwens, haar opvoedkundige inzichten leverden ook enige 'Moedertaarten' op. Het toenmalige blad *Moeder* publiceerde elke maand een opvoedkundig probleem. Lezeressen konden daarop hun visie geven die door de toen beroemde pedagoog prof. Waterink werden beoordeeld. Het beste antwoord leverde die Moedertaart op.

Moeder was altijd ook zeer betrokken op wat in de wereld gebeurde, zelfs toen op hoge leeftijd de horizon versmalde. Haar gevoel van eenzaamheid nam wel toe en in de tweede helft van 1989 werd ze ook angstig. Nu, achteraf, moet ik spijtig genoeg onderkennen dat ik haar regelmatige telefoontjes in de avond niet heb herkend als signalen van toenemende angst omdat ze wist of kon vermoeden wat zich in haar voltrok. Op Tweede Kerstdag 1994 zochten we haar – zoals zo vaak op zaterdag of zondag – op in haar bejaardenappartement. Toen we binnenkwamen zag ik volledige afwezigheid. Er was geen herkenning meer. Op het feest van de wijkende duisternis, was bij haar het licht juist geweken. Of toch niet?

Ze stierf tien maanden later, op 19 oktober 1995. Enkele dagen daarvoor was ze gestopt met eten en drinken. Ze hoefde niet meer, want ze was oud en van het leven verzadigd.

Ik noem haar naam – de naam van mijn moeder, een niet te vergeten heldin:

Jennigje Gerharda Steenbergen–Nijland

- Jenny -

■ Moeder

Toen ik haar die kerstdag zag -

Eindigde tóen al haar leven

in een segment van de tijd

dat zich naar alle zijden

begon te sluiten

om ten slotte te versmallen tot

een heden zonder terugblik

een hier zonder uitzicht

een nu zonder toekomst?

Werd ze tóen al verlost

van haar aardse last

en zag ze toen al het licht

waarop ze slechts schijnbaar nog

tien maanden moest wachten?

Tien maanden stille

zwijgende ingetogenheid

9-11-2015

* Mijn verhaal over Veldwijk - Sparrenheuvel lezen? Klik [hier](#)

Reactie? Klik [hier](#)

